

GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedziel. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr.,
Inseracyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 231.

Poniedziałek 7. października 1850.

Rok bieżący gazety 39.

PRZEGŁĄD.

Monarchya Austriacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia.
— Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 2. października. Dnia 3. paźdz. wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany CXXIX. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa a mianowicie tymczasem tylko w niemieckim języku.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 367. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 26. września 1850, którem w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych ogłoszono bliższe postanowienia o wzywaniu, perypowaniu i zaprzysięganiu zandarmeryi za świadków.

Nr. 368. Rozporządzenie ministerstwa handlu z d. 27. września 1850, którem w skutek najwyższego przyzwolenia rozciągnięto §. 2 przepisu o egzaminach do służby pocztowej także na złożony zupełnie i z dobrym skutkiem kurs naukowy w kolegium marynarki w Tryeście.

Nr. 369. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów z d. 29. września 1850, którem w skutek najwyższego przyzwolenia uregulowano postanowienia o likwidacyi i poborze restancyi ciężarów zniesionych lub reluowanych ustawą z d. 7. września 1848 i patentem z d. 4. marca 1849.

Dnia 3. października wyjdzie także i będzie rozesłany CI. zeszyt powszechnego rządowego ustaw państwa — wydany d. 3. sierpnia 1850 tymczasem tylko w niemieckim języku, d. 27. września w włosko-niemieckim, 28. września w słoweńsko-niemieckim, a d. 1. października 1850 w serbsko-(iliryjsko) niemieckim i romańsko-niemieckim podwójnem wydaniu — teraz w czesko-niemieckim, madjarsko-niemieckim i kroacko-(iliryjsko) niemieckim podwójnem wydaniu.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 309. Rozporządzenie cesarskie z d. 27. czerwca 1850, którem dla wszystkich krajów monarchyi wydano i od dnia ogłoszenia w użycie wprowadzono ustawę prowizoryczną o naukach prywatnych.

Nr. 310. Rozporządzenie ministerstwa wyznań i nauk publicznych z d. 12. lipca 1850 o zaprowadzeniu pieniędzy kolegialnych w uniwersytetach w Wiedniu, Pradze, Peszcie, Lwowie, Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Inspruku.

Nr. 311. Rozporządzenie ministra wyznań i nauk publicznych z d. 14. lipca 1850 względem kwalifikacyi lekarzy zwierząt, którzy nie są magistrami weteryneryi.

Wiedeń, 3. października. Dnia 4. października wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany CXXX. zeszyt powszechnego rządowego ustaw państwa, a mianowicie tymczasem tylko w pojedynczem niemieckim wydaniu.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 370. Dekret ministerstwa wyznań i nauk publicznych z d. 1. października 1850, którym w skutek najwyższej uchwały z d. 29. września 1850 ogłoszono ogólne przepisy względem studyów fakultetowych uniwersytetów w Wiedniu, Pradze, Lwowie, Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Inspruku.

Razem z tym zeszytem wyjdzie także i będzie rozesłany 48 zeszyt dodatkowy zawierający nauniżeńsze przedstawienie ministra wyznań i nauk do powyższego dekretu.

Lwów, 17. września. Ponieważ gromada w Bieniawie cyrkulu Tarnopolskiego prawomocnie obowiązwała się, do uposażenia nauczyciela przykładać się datkiem corocznym w gotowiznie 102 złr. 50 kr. m. k., a w naturze 33 korcami, 29 garcami zboża różnego gatunku, w spieniężonej wartości rachując korzec po 2 złr. m. k. 67 złr. 48 kr. razem 170 złr. 38 kr. m. k., oprócz tego podjęła się wystawić dom szkolny i na opalanie go dostarczać 10 kóp słomy okłociastej; przeto wydano rozporządzenie do otworzenia rzeczonoj szkoły, które to powszechnie użyteczne dążenie do wzrostu nauki ludowej do publicznej wiadomości podaje się.

Lwów, 18. września. Dla utworzenia szkoły trywialnej w Hnydzyczowie cyrkulu Stryjskiego uzyskano następujące składki uposażenia:

Od gromady Hnydzyczów na utrzymanie nauczyciela rocznie gotowizną 75 złr.; od tamiecznego plebana ob. gr. kat. ks. Mikołaja Niwińskiego przez czas jego urzędowania 5 złr., razem 80 złr. m. k.

Gdy tym sposobem oznaczona prawnie kongrua nauczycielska 100 złr. m. k. nie jest pokrytą, przeto ze względu na terażniejszą podupadłość rzeczonoj gminy niedobrytek ten 20 złr. wkłada się przez trzy lata na fundusz szkół normalnych.

Na wystawienie domu szkolnego złożył tamtejszy właściciel dóbr hr. Jan Bąkowski kwotę 25 złr. m. k. gotowizną.

Podając to powszechnie użyteczne dążenie do wzrostu nauki ludowej szkolnej wydano równocześnie rozporządzenie otworzenia tej szkoły.

Lwów, 20. września. Celem założenia szkoły trywialnej w Dobropolu, cyrkulu Tarnopolskiego, zapewniła gmina tamtejsza dla utrzymania nauczyciela rocznie gotowizną 138 złr. 20 kr. m. k., i w naturze 38 korcy 20 garncy różnego zboża, które rachując korzec po 2 złr. m. k. czynią w pieniądzach 77 złr. 15 kr., a więc razem 215 złr. 35 kr. m. k.

Oprócz tego podjęła się też gmina wystawić dom szkolny i na opał dawać 10 kóp słomy okłociastej. Toż samo i pleban obrz. łac. w Wiszniowczyku ks. Michał Zawisłowski zobowiązał się przyłożyć do wystawienia budynku szkolnego dając raz na zawsze 25 złr. m. k. i przez czas pasterskiego urzędowania swojego w Dobropolu do parafii Wiszniowczyjskiej wcielonym, każdego roku 58 różnych książek szkolnych własnym kosztem sprawić.

Tę pocieszającą dążność do rozszerzenia nauki ludu podaje się do publicznej wiadomości.

Lwów, 20. września. Celem założenia szkoły trywialnej w Hajworonce cyrkulu Tarnopolskiego zapewniła gromada tamtejsza na utrzymanie nauczyciela rocznie gotówką 103 złr. 10 kr., a w naturze 35 korcy, 24 garncy zboża różnego gatunku, które rachując korzec po 2 złr. m. k. czynią w pieniądzach 71 złr. 30 kr., a więc razem 174 złr. 40 kr.

Oprócz tego przyjęła na siebie wystawienie domu szkolnego opał jego dostarczeniem 8 kóp słomy okłociastej.

Tę pocieszającą dążność do rozszerzania nauki ludu, podaje się do publicznej wiadomości.

Lwów, 24. września. Celem założenia szkoły trywialnej w Wiszniowczyku cyrkulu Tarnopolskiego, zapewniła gromada tamtejsza na utrzymanie nauczyciela rocznie w gotowiznie 143 złr., a w naturze 48 korcy, 24 garncy różnego zboża, które rachując korzec po 2 złr. m. k. czynią w pieniądzach 97 złr. 30 kr., a więc razem 240 złr. 30 kr. m. k.

Oprócz tego podjęła się wystawić budynek szkolny i na opał dostarczać rocznie 10 kóp słomy okłociastej.

Tę pocieszającą dążność do rozkrzewiania nauki między ludem podaje się do publicznej wiadomości.

Lwów, 27. września. Gminy miejskie w Samborze i Starym Samborze ofiarowały dla pogrzelców Krakowskich, pierwsza znaczną kwotę 500 złr. a ostatnia 50 złr. m. k. z dochodów gminy.

C. k. rząd krajowy ma sobie za miły obowiązek podać te szlachetne dary do wiadomości publicznej, a wspomnianym gminom wyrazić niniejszem pochwalne uznanie za czynem dowiedzione współczucie dla nieszczęścia swych spółobywateli.

Lwów, 27. września. Miejska gmina w Sokalu ofiarowała na rzecz pożarem dotkniętych mieszkańców Krakowa z dochodów gminy 100 złr. m. k.

C. k. rząd krajowy podając ten wspaniałomyślny dar do wiadomości publicznej, ma sobie za miły obowiązek wyrazić wspomnianej gminie czułe podziękowanie i uznanie jej chwalebnego społecznego dla nieszczęścia spółobywateli.

Sprawy krajowe.

Lwów, 7. października. *Czas* z dnia 4. b. m. pisze co następuje: *Kraków, 4. października: Dowiadujemy się w tej chwili, że Jego Excel. Szef kraju dzisiaj wieczornym pociągkiem kolei żelaznej przybędzie do naszego miasta. Witamy Jego powrót zwiastujący nam urzeczywistnienie lepszych dla kraju nadziei. — U nas we Lwowie spodziewane przybycie Jego Excel. na jutro lub pojutrze.*

(Konferencya deputacyi Krakowskiej pogorzeli w Wiedniu.)

Kraków, 4. października. *Czas* donosi: Czytamy w *Lloydzie*: „Bawiąc w Wiedniu deputacya Krakowskiej pogorzeli, miała na dniu 24. z. m. w biurze prezydialnem ministerstwa finansów konferencyę tyczącą się przedmiotu ich misyi, w której prócz ministra finansów miał także udział Jego Excel. Szef kraju hr. Gołuchowski. Gdy jednak z przedłożonych aktów pokazało się, że Krakowska rada miejska w kwestyi proponowanej pożyczki dla pogorzalców wcale się nie oświadczyła, czyli i jak dalece ona, jako władza miejska w zaciąganiu tej pożyczki udział wziąć może i chce, przeto wyprawiono telegramem do Krakowa rozkaz wezwania tamtejszej rady miejskiej do wysłania ze swojego grona deputacyi ze stosownymi instrukcjami do Wiednia — i dalsze układy w tym przedmiocie do przybycia wzmiankowanej deputacyi odłożono.“ *Czas* dodaje: W skutku wezwania o którym mowa, panowie Ekielski i Korytowski, Radcy miejscy, jatro udadzą się do Wiednia.

(Reichszeitung o polityce rządu piemonckiego przeciw Rzymowi.)

Wiedeń, 1. października. Wczoraj otrzymaliśmy doniesienie telegraficzne o wydanym przeciw arcybiskupowi Franzoniemu wyroku banicyi, a dziś doszła nas wiadomość, że także i arcybiskup z Cagliari skazany został. Pokazuje się więc, że rząd piemoncki bez najmniejszego wahania się przeprowadza dalej politykę swą przeciw Rzymowi. Jeszcze zbywa nam tylko na uzasadnieniu wydanych wyroków, wszelako już i te szczegóły, które nam są znane z procesu, dowodzą wyraźnie, że arcybiskup stał się ofiarą polityki wywołanej ustawą ministra Siccardi. A przecież w jednym punkcie przerachował się rząd piemoncki najniezawodniej: minęły już te czasy, kiedy duch stronnicy bez przypuszczenia dalszych względów, rozstrzygał kwestye prawa. Publiczna opinia w Europie jest dostatecznie wykształconą, aby nie miała ządać nieco więcej rozważań. — Układy z Rzymem zostaną zapewne przerwane tym krokiem rządu piemonckiego, wiadomo bowiem, że papież położył uwolnienie arcybiskupa Franzoniego za pierwszy warunek wszelkiego porozumienia się. Piemoncki poseł w Rzymie, hrabia Pinelli, miał w ogóle występować w duchu czysto pojednawczym, dlatego też musiały się tam bardziej niespodziewanemi wydać wiadomości ostatnie.

(Rechtg.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 1. października. Powrotu Jego Ces. Mości z Tyrolu oczekują tu dopiero z 15. b. m.

— Grono dostojnych gości, którzy otaczają łóże schorzonego c. k. marszałka Ferdynanda d'Este w arcyksiążęcym zamku w Ebenzweier, zostało teraz powiększone osobą księżniczki Modenkiej, Adelgundy, (córkę króla bawarskiego, spokrewnionej z arcyksięciem przez małżonkę swego) która przedwczoraj z Modeny tam przybyła. — Wiadomości z Ebenzweier o stanie zdrowia c. k. feldmarszałka arcyksięcia Ferdynanda d'Este są ciągle jeszcze bardzo niepomyślne.

— Prezydent ministrów, książę Schwarzenberg, odjechał dziś za Jego ces. Mością do Tyrolu. Zdaje się, (dodaje biuro nowin do wiadomości tej), że najnowsze doniesienia z Berlina wymagają konieczności osobistego rozmówienia się, i że obecność monarchy nad granicą ma podać sposobność do porozumienia się z zjednoczonymi królami niemieckimi.

(Rechtg.)

(Pismo ministra oświecenia do pana Namiestnika Czech.)

Praga, 29. września. Wczorajsza Gazeta pragska ogłosiła pismo pana ministra nauk do namiestnika naszego kraju koronnego, barona Mecsery, tyczące się przemienienia gymnazyum altsztadtskiego na czeskie gymnazyum wzorowe.

Pismo to zaleca pomiędzy innemi najbardziej tę okoliczność, aby uczniów tego gymnazyum uczono także dokładnie języka i literatury niemieckiej, czyli aby język niemiecki był we wszystkich klasach przedmiotem koniecznym z tą różnicą tylko, iż w gymnazyum tem niepotrzebuje nauka ta rozciągać się także na dyalekt średnio-niemiecki. Oprócz tego musi być literatura niem. w gymnazyum wyższem wykładana w języku niemieckim, zaś przy nauce języków klasycznych mają być użyte obadwa języki krajowe; wreszcie należy używać języka niemieckiego także przy wszystkich przedmiotach takich, dla których niema jeszcze odpowiednich książek naukowych w języku czeskim.

(Ild.)

(„Gazetta di Milano“, o rzadzie sardyńskiego szczerześci w dopełnianiu traktatu. — P. Salvandy. — Wiadomość z Tryestu.)

Medyolan, 28. Gazetta di Milano wyszczególnia, iż rząd sardyński usiłuje szczerze uczynić zadość zobowiązaniu swemu wypływającemu z traktatu zawartego, i wydaje zbiegów wojskowych. — Ścisłe dopełnienie umów jest pierwszym warunkiem międzynarodowej egzystencji. Trudne jest zatem do pojęcia i godne tylko nagany postępowanie pewnych radykalnych organów, które z tej przyczyny obwiniają rząd o nadwężenie praw narodowych.

— Pan *Salvandy* znany z przywiązania swego do rodziny Orleańskiej złożył przed kilkoma dniami wizytę król. familii w Frohsdorf, z której zupełnie został zadowolony, i która zapewne miała na celu pojednanie obu linii Bourbonńskich.

— Z **Tryestu** nadeszła w drodze telegraficznej wiadomość następująca: W chwili odpłynięcia z pod Cattaro paropływu *Lloyda* utrzymującego regularną komunikacyę z Dalmacyą, zawinął do Cattaro *Vulcan* wiozący na swym pokładzie c. k. arcyksiążąt, którzy powracają z orientu.

(Oc. Cor.)

(Kurs wiedeński z 30. września 1850.)

Obligacye długu państwa 5% — 94⁷/₈; 4¹/₂% — 83; 4% — 74¹/₂. 2¹/₂% — 50. Akcy bankowe 1160. Losy z 1834 roku 187¹/₂; z 1839 roku 118. Akcy kolei półn. 109¹/₄.

Ameryka.

(Traktat Stanów zjednoczonych z Meksykiem.)

Nowy-York. Stany zjednoczone zawarły niedawno z Meksykiem traktat względem wybudowania wzdłuż cieśniny Tehuantepec kolei żelaznej dla połączenia dwóch oceanów. Obadwa rządy obowiązuja się mocą tego traktatu dać swoją protekcyę osobie, która od rządu meksykańskiego otrzymała lub otrzyma upoważnienie budowania tej kolei żelaznej podczas budowy i trwania przywileju. — Do tej protekcyi użyć mają swych sił lądowych i morskich. Meksyk zachowuje jednak udzielnosc zupełną na terytoryum cieśniny Tehuantepec i może zapewnić każdemu innemu narodowi przywileje przyznane Stanom zjednoczonym, skoro tylko ten naród się zobowiąże dzielić gwarancyę neutralności zapewnioną przez Stany zjednoczone.

(Imp.)

Hyszpania.

(Zastępca ambasadora francuskiego. — Projekta mające być przedłożone kongresowi.)

Madryt, 23. września. Podczas niebytności ambasadora francuskiego sprawować będzie interesa ambasady pan Montherot.

Słychać o kilku projektach ustaw, które mają być przedłożone kongresowi przy rozpoczęciu przyszłej sesyi. Oprócz budżetu przedłoży minister Kortesom projekta ustaw względem uregulowania długu, względem reformy dochodów od cła i soli, względem konkordatu z Rzymem, względem zastępstwa w służbie wojskowej i o municypalnościach.

(Ind.)

Anglia.

(Wiadomości potoczne z Londynu.)

Londyn, 27. września. W przeszłą środę odbyła się w w Balmoral pod przewodnictwem królowej rada prywatna. Książę Albert, lord John Russell pierwszy Lord skarbu, sir Francis Baring, pierwszy lord admiralicyi i pan Fox Macele, sekretarz stanu w sprawach wojennych, mieli udział w obradach. Uchwalono, że parlament będzie odroczony od 15. października do 14. listopada.

— Mehmet Basza, ambasador turecki, wyjechał z Londynu wracając na Belgię, Berlin i Wiedeń do Konstantynopola.

— Z wykazu ogłoszonego w dzienniku *Times* okazuje się, że ogółowa wartość obiegu papierów wszystkich banków angielskich szkockich i irlandzkich wynosiła podczas czterech tygodni kończących się z dniem 10. sierpnia 1850 sumę 33.973.811 funt. a w przeciągu czterech tygodni kończących się d. 7. wrześ. sumę 33.003.809 funt. szt. Ta ostatnia suma przedstawia w porównaniu z korespondującym miesiącem roku 1849 pomnożenie o 1.891.931 funt., z których 1.429.073 funt. przypada na czynny obieg papierów banku angielskiego.

(Ind.)

Francya.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 29. września. *Monitor* urzędowy oświadcza, że podróż pana Persigny do Londynu jest rzeczą prywatną. — Dziennik *Corsaire* zkonfiskowano z powodu obrazy prezydenta. Z pomiędzy 29 obżalowanych o spisek legitymistyczny uwolniono dwadzieścia trzech.

(Passage de l'Opera 5% 92,72¹/₂.)

(B. Z.)

(Brak wiadomości politycznych. — Misya pana Persigny. — Ambasador z Ne-paul wyjeżdża. — Tajne towarzystwa.)

Paryż, 28. września. W Paryżu cisza zupełna. W braku wszelkich wiadomości politycznych zbierają dzienniki tu i ówdzie pogłoski krążące o projektach partyi ultra-karmazynowej przy zebraniu się zgromadzenia narodowego. Mówią o protestacyi przeciw okólnikowi z Wiesbaden, o żądaniu wytoczenia procesu przeciw panom Saint-Priest i Berryer a nawet przeciw hrabi Chambord. Byłoby to nietylko- ultra-karmazynowe, ale oraz i ultra-śmieszne, co niezawsze

jest jedno i to samo. Zdaje się, że w tym względzie przypisują szczytowi góry więcej szaleństwa, aniżeli ma w samej istocie.

Ta sama partya oburzona jest, jak słycać, na komisye nieustającą, która obwinia o moderantyzm, dla tego że niedała hasła do agitacyi w obec manifestu z Wiesbaden i artykułu umieszczonego w buletynie paryzkim. Z tego wszystkiego można wnosić, że zwawe dyskusye nastąpią za powrotem zgromadzenia narodowego.

Niewiele tu zajmuje misya, w której p. Persigny wyjechał do Anglii. Buletyn paryzki, który pierwszy wykrył tajemnicę, dokąd się p. Persigny udaje, powiada dziś, że podróż ta niema wcale znaczenia politycznego i tyczy się tylko spraw osobistych pana Persigny. Korespondent zaś dziennika *Indep. Belge* donosi, że misya tego dyplomaty ohok celu tajnego ma także cel jawny, mianowicie załatwienie spraw szlezwig-holsztyńskich. Podajemy to domniemywanie czekając szczegółów.

— Ambasador z Nepaul opuszcza Paryż dnia 1. października. Oczekują go z switą jego w Marsylii, gdzie czeka okręt, by go przewieźć do Kalkuty. Dwaj kapitanowie angielscy Cavanaugh i James towarzyszą im w tej podróży.

— Tajne towarzystwa ruszają się bardzo od niejakiego czasu lecz bezskutecznie. Lud głuchy jest na podszepty demagogów. Jednak policya czuwa z wielką czynnością nad okolicami linii miasta, gdzie się schronili główni przewodzcy demokracji. — W ostatnich dniach przedsięwzięto kilka aresztacyi z powodu zakazanych zgromadzeń.

(Agitacya stronnictw politycznych.)

Paryż, 28. września. Między stronnictwami panuje nieustanna agitacya. Z największą gorliwością pracuje teraz partya socyalno-demokratyczna. Komitet tej partyi, którego prezydentem jest p. Michel (de Bourges) uchwalił, zważywszy zapewne, że należy znowu dać oznakę życia, wydać protestacyę przeciw okólnikowi z Wiesbaden i przeciw niedbalstwu komisji nieustającej. Okólnik uznano być krokiem wymierzonym na obalenie konstytucyi, postanowiono zaś oświadczyć komisji, że się okazała być niegodną zaufania zgromadzenia narodowego, albowiem powinna była o rzeczony okólnik wnieść zażalenie do trybunałów. — To ma nastąpić teraz, lecz i o przyszłości niezapomniano. Uchwalono bowiem wnieść zaraz na pierwszym posiedzeniu zgromadzenia narodowego oskarżenie przeciw panom Berryer i St. Priest, iż naruszyli swój mandat jako reprezentanci ludu, drugie zaś oskarżenie nawet przeciw samemu pretendentowi do korony jako spiskującemu na obalenie republiki.

Góra liczy w tych planach na pomoc umiarkowanej partyi republikańskiej, mianowicie dla tego, że generał Cavaignac, jako właściwy przewodzca tej partyi bardzo ma być oburzony na legitymistów z powodu ich najnowszych czynności i postanowił jak słycać „przyspieszyć koniec temu szkandałowi.“ Szczególnie miał się oburzyć generał tem, że się poważyli reprezentanci ludu a między nimi nawet jeden wice-prezydent zgromadzenia narodowego jechać do Wiesbaden dla odebrania rozkazów swego króla, i dla naradzenia się z nim nad środkami do obalenia teraźniejszego rządu.

Część gwałtowniejsza członków karmazynowego komitetu żąda, aby w razie, gdyby zgromadzenie narodowe nieprzyjęło wspomnionego oskarżenia, góra nie miała więcej udziału w głosowaniu i w milczeniu wytrwała na miejscach swoich, aż dopóki zgromadzenie „nie spełni sprawiedliwości na białych zdrajcach.“ Większość komitetu nie skłania się do tej propozycyi, obawiając się, że na to nieprzystaną umiarkowani republikanie.

(B. Z.)

(Pocztą francuską z dnia 27. września.)

Paryż, 27. września. Pan Larochejaquelin miał zapowiedzieć swe wystąpienie z legitymistycznego klubu reprezentantów ulicy Rivoli. — Okólnik legitymistycznego komitetu ulicy Menthabor nieprzestaje nabawiać tej partyi wielkiego kłopotu. Niepodobna zaprzeczyć jego autentycznego charakteru i tego też niezaprzeczać legitymści, ale skarżą się bardzo na jego ogłoszenie, jako nieroztropne i nie na czasie.

Wszystkie dzienniki powstają dziś na Monitora, zarzucając mu, że sam złamał ustawę pod względem podpisu artykułów, gdyż artykuł, w którym mówi o prawidłach mających być zachowaniami przy podpisywaniu, podpisał tylko „zakomunikowano“, lubo ten artykuł nie stał w urzędowej części, a przeto jest tylko prostym artykułem gazetowym.

Minister handlu Dumas zwiedzając kopalnie kamiennych węgli w Denain koło Valenciennes, znalazł w wydobytych wraz z węglami kamieniu dyament. Odkrycie to dało powód do najprzesadniejszych nadziei i już zawiązało się towarzystwo do zakupienia kamieni z wymienionych kopalni.

Zasób gotówki banku francuskiego w Paryżu zmniejszył się o $1\frac{1}{4}$ miliona, a na prowincyach o $1\frac{1}{2}$ miliona. Dyskonto zmniejszyło się w Paryżu o $\frac{1}{4}$ miliona, a w departamentach o $\frac{1}{2}$ miliona. Pierwsze wynosi 47,341,129 franków, drugie 76,125,580 franków. Będące w obiegu banknoty pomnożyły się w Paryżu o $14\frac{1}{2}$ miliona, a w bankach departamentowych o $\frac{1}{2}$ miliona. Bieżący rachunek publicznego skarbu, wynoszący 60,697,889 franków, zmniejszył się o 30 milionów. Cała kwota zasobowej gotówki wynosi obecnie $454\frac{1}{4}$ miliona, a banknotów, które są w obiegu $499\frac{1}{4}$ miliona.

Włochy.

(Najnowsze wiadomości z Włoch.)

Turyń, 27. września. Dzisiejszy *Risorgimento* donosi o skon-

demnowaniu arcybiskupa Franzoni jak następuje: Wczoraj zgromadził się trybunał apellacyjny królestwa Sardynii dla wysłuchania rekwizycyi prokuratora państwa, Persoglio, który wnioskował na wydalenie arcybiskupa z kraju i skonfiskowanie dóbr jego na rzecz kościelnego ekonomatu. Trybunał przyjął wniosek ten jednogłośnie. *Croce di Savoja* daje zupełnie zgodne z tem doniesieniem sprawozdanie. Według korespondencyi *Commune italiano* expedyowano też niezwłocznie odpis wyroku do Fenestrella, a arcybiskupa instradowano ztamtąd ku granicy francuskiej gościńcem idącym do Besancon. Dzienniki radykalne i unickie wychwalają ten krok, mimo to jednak nie można ominąć tej uwagi, iż w rozprawach ich przebiega się nieco skruchy i obawy zwłaszcza na tę myśl, iż tak gwałtowne i wbrew wszelkim ustawom katolicyzmu dokonane czyny nie mogą w tak czysto katolickim jak Sardynia kraju liczyć na powszechnie uznanie, na trwałość i skutek.

Florenca, 25. Minister spraw wewnętrznych ogłosił suspensyę dziennika *Nazionale* na czas jednej połowy miesiąca. Między innemi podano i to uzasadnienie, iż dziennik ten uczynił się od dawniejszego już czasu organem obalających dążeń, i że usiłowania jego skierowane są jedynie do tego celu, iżby wszystkie włoskie rządy a mianowicie także rząd tokański wystawić jako rządy będące w przechodzie i w przemijającym tylko zostające stanie, który się utrzymać nie może i pierwiej czy później uleść musi rewolucyi. Podobne postępowanie jest jawnem nadwerczeniem obowiązków i powołania dziennikarstwa, z którego-to powodu nastąpiła tymczasowa suspensya.

Wiwarna, 26. Odnośnie do wydanych w Florencyi rozporządzeń o druku zakazała komenda wojskowa bezwarunkowo wydawanie dzienników *Gazzetta piemontese* i *Corriere mercantile* w obrębie rayonu oblężeniem zajętego, a nadto zakazano poczcie choćby tylko przewóz szczególnych egzemplarzy pomienionych dzienników.

Genua, 27. *Corriere mercantile* przytacza wiadomość z korespondencyi swej rzymskiej, iż Pinelli w negocyacjach swych z kuryą rzymską ani krokiem dalej nie postąpił, i że oznaczone na dzień 23. konsystoryum odroczone zostało do czasu dalszego. Upewniają, iż p. Montalembert przesłał w znajomej sprawie paryzkiego *Univers* obszernie J. S. papieżowi sprawozdanie. Najnowszy numer wspomnianego dziennika przytacza tekst autentyczny noty podanej przez kardynała Antonelli w imieniu ojca św. posłowi sardyńskiemu w Rzymie, w której zawiera się protest przeciw postępowaniu rządu sardyńskiego w sprawie arcybiskupa Franzoni i zakonu Serwitów.

(Oester. Cor.)

Niemce.

(Depesza telegraficzna.)

Kassel, 30. września. Tutejszą załogę wzmocniono o trzy bataliony. Nowe rozporządzenie ogranicza sądy odejmując im upoważnienie stwierdzania prawomocności i skuteczności wydanych i jeszcze wyjść mających rozporządzeń. Stawia ono powtórnie wszystkie władze i wszystkich urzędników publicznych pod rozkazy naczelnego dowódcy, znosi skuteczność wyroków sądowych zapadłych z powodu wykroczeń przeciw konstytucyi i uczynków osób publicznych. Sądy wojenne zaprowadzone są nie tylko dla wojskowych ale i dla wszystkich przeciwnie działających; wyroki jednak wydawane być mają po największej części według cywilnych nstaw karnych. Gwardya miejska nie jest obowiązana słycać rekwizycyi sądowych i zostaje pod komendą wojskową. W końcu jest dodana nauka o odpowiedzialności i o znaczeniu przysięgi urzędniczej.

Kassel, 1. października. Wydział sejmowy objaśnia ostatnie rozporządzenie i manifest ministeryalny i protestuje przeciw temu orzeczeniu. Nowem rozporządzeniem z dnia dzisiejszego mianowany jest generał Haynau z powodu słabości pana Bauer naczelnym dowódcą. Ten grozi w wydanej proklamacyi i opatrzony obszernem pełnomocnictwem, że energicznie włądać będzie orężem zwierzchnictwa. — Wydział sejmowy przedłożył dalsze akta tyczące się oskarżenia ministrów. — Wojska zmieniają swoje załogi.

Kassel, 2. października. Właśnie wyszło rozporządzenie z dnia 30. września, mocą którego naczelnym dowódcą został upoważniony do mianowania doraźnego sądu wojennego składającego się z jednego oficera sztabowego, trzech kapitanów, trzech poruczników, trzech podporuczników, trzech kapralów, trzech gefreitrów i trzech szeregowców do osądzenia osób nienależących do wojska, które w stanie wojennym podlegają sądownictwu wojennemu.

(B. Z.)

(Akta tyczące się spraw kurheskich.)

Pruski *Staatsanzeiger* z 30. września zawiera trzy sprawy kurheskich tyczące się akta. Pierwszy z 12. września i drugi z 21. t. m. są to pisma hrabiego Brandenburga, ostatni zaś z 26. września wyszedł od p. Radowitza. Treść ich jest pokrótce następująca:

W pierwszej depeszy swej wyraził gabinet pruski to przekonanie z swej strony, że w łonie samego zgromadzenia krajowego w Kurhesyi powinnyby się nastęrczyć takie środki, za pomocą których zachodzący tam spór bez uszczuplenia powagi i godności najwyższej władzy, w spokojny sposób rozstrzygnąćby można, a zaraz potem nastąpiła druga depesza, skoro tylko elektor przez Hanower udał się do Frankfurtu, i siedzibę rządu do Wilhelmsbad przeniósł. Rząd pruski, któryby Niemce przez wolne zjednoczenie się rad ukonstytuować, wziął to za złe elektorowi, że wołał raczej u nieuznanego

przez Prusy sejmku związkowego, niżli u unii szukać pomocy dla siebie, i zastrzega sobie wszelkie postanowienie dalsze, jakiego tylko obowiązki Prus względem Niemiec a w szczególności względem własnego kraju wymagać będą. Trzecia nakoniec przez p. Radowitza podpisana depesza powtarza niejako zachowaną dotąd w sprawie kurheskiej politykę rządu pruskiego, nieuznaje rozporządzenia elektorskiego z 23. września, które uwiadamia, że sejm związkowy zastrzega sobie dalsze postanowienia w sprawie elektorstwa heskiego, i zastrzega sobie prawo do dalszych od okoliczności zawisłych rozporządzeń.

(Rchszty.)

(Wiadomości z widowiska wojny.)

Na widowisku wojny w *Szlezwig-Holsztynie* odbywają się krwawe sceny. Należy uznać waleczność Duńczyków, z którą bronią miasto Friedrichstadt. Walczą dzielnie ze swoich blokhausów; na dachy domów powyciągali działa, i starali się zabezpieczyć wszystko przeciw bombom oblegających. Dnia 30. września było zawieszenie broni, bo Willisen parlamentował względem poddania się. Dnia 1. października rozpoczęło się straszne bombardowanie, bo układy rozbiły się. O 11tej godz. tego samego dnia wysłali Duńczycy parlamentarza, ofiarując poddanie miasta, jeżeli im wolny wychód będzie przyzwolony. Wychód Duńczykom przyzwolono wprowadzić lecz bez broni, a gdy tego nie przyjęto, zaczęło się bombardowanie na nowo. Między Szlezwig-Holsztynami panuje największy entuzjazm. Wszystko co żyje zgłasza się, by mieć udział w walce, nawet *Hemonici* zrzekają się swych zasad religijnych z zapалу patriotycznego. — Jenerał Willisen stoi z centrum między *Breckendorf* i *Wittensee* naprzeciw duńskiego centrum. Pułkownik Gerhardt posunął się z przednią strażą aż do Hellingstedt, by duński korpus na odsiecz dążący zaatakować i zatrudnić. — Król Danii przybył d. 27. września do szlezwigskiego miasta Flensburg i udał się do armii.

(Bresl. Ztg.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 30. września.)

Met. Austri. 5⁰/₀ — 78³/₄; 4¹/₂ 0/0 69³/₄. Akcy bank. 1140. Sard. 33¹/₈. Hyszp. 3⁰/₀ — 34¹/₄. Polskie 300 — 135 L.; 500 — 81.

Prusy.

(Odebranie przysięgi od pana Radowitza.)

Berlin, 28. września. W obce 1) pierwszego prezydenta ministrów hrabi Brandenburg, 2) ministrów stanu: Ladenberg, 3) barona Manteuffel, 4) Heydt, 5) Rabe, 6) Simons, 7) jenerał-lejtanta Stockhausen, 8) jenerał-lejtanta Radowitza.

Na dzisiejszem posiedzeniu ministeryum państwa odebrano od mianowanego wczoraj ministrem spraw zagranicznych, jenerał-lejtanta Radowitza przepisana artykułem 108 konstytucji z 31. stycznia b. r. przysięgę. W tym zamiarze odczytał niżej podpisany sekretarz ministrowi stanu Radowitza taką rotulę przysięgi:

Pan przysięgasz Bogu wszechmocnemu i wszystkowiedzącemu, że będziesz wierny Jego Mości Królowi i sumiennie przestrzegać konstytucji.

Oraz nadmienił, że przysięgę należy wykonać przy podniesieniu trzech palców i wymówieniem słów: Ja (imię i przezwisko) przysięgam na to, tak mi Boże dopomóż! przyczem pozostawiono mu do woli dodać na końcu zgadzającą się z jego wyznaniem religijnem formułę potwierdzenia.

Poczem minister stanu Radowitza złożył przysięgę, podniosłszy trzy palce prawej ręki i wymawiając te słowa:

Ja Józef Radowitza przysięgam na to, tak mi Boże dopomóż i Jego święta ewangelia.

Niniejszy protokół podpisali wszyscy obecni na znak swego przyzwolenia. Józef Radowitza.

Hrabia Brandenburg. Ladenberg. Manteuffel. Heydt. Rabe. Simons. Stockhausen.

Costenoble, tajny naczelny radzca finansowy, jako sekretarz.

(Przegląd polityczny.)

Berlin, 30. września. Pruskie korpusy obserwacyjne pod *Wetzlar* i *Paderborn* ku południowej i północnej granicy Kurheskiej mają być jeszcze wzmocnione.

Z **Kassel** donoszą o usiłowaniu w Wilhelmsbad złożeniu nowego ministeryum, i zarazem ztąd wnoszą, iż może już niezadługo otrzyma Hassenpflug swoją dymisyę.

Pilne przedstawienia mieszkańców z okolic Friedrichstadt miały spowodować jenerała Willisen do wyprawy przeciw stojącym tam wojskom duńskim. Właśnie-co nadeszła depesza telegraficzna potwierdza wieść tę: przyszło bowiem istotnie do ataku na Friedrichstadt.

Papiezkie konsystoryum, gdzie nastąpić ma mianowanie dwunastu nowych kardynałów, miało się według doniesień z Rzymu odbyć dnia dzisiejszego.

W **Bruseli** położono kamień węgielny na pomnik poświęcony pamięci prawodawczego kongresu z roku 1830.

Rewie wojsk pod Versailles mają się powtarzać w pewnych przerwach czasu, i dla tego utrzymany tam będzie stały obóz.

(Wiadomości z Warszawy o przybyciu Jch ces. Mości.)

Poznań, 27. września. Piszą ztąd do Gazety Kolońskiej: Według nadesłanej nam wczoraj prosto z Warszawy wiadomości, poczyniono tam wszelkie przygotowania na przyjęcie dnia 25. Cesarza

i Cesarzowej. Piszą oraz, że nietylko Cesarzowa niepojedzie do Włoch, lecz owszem pozostanie w Warszawie, ale nawet także Cesarz zabawi tamże przedłuższy czas z wszystkimi Wielkimi książętami. Dla Cesarzowej przyrządzono Łazienki i letni pałac Skierniewice, a dla samego cesarza król. zamek w Warszawie, z którego się książę Paskiewicz w tym celu wyprowadził.

(Kurs giełdy berlińskiej z 1. października.)

Dobrowolna pożyczka 106¹/₄. Oblig. długu pań. 85¹/₂. Akcy banku 96¹/₄. Pols. listy zast. 95¹/₂ L. Pols. 500 — 81¹/₄ L.; 300 — 135¹/₄. Frydrychsдоры 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 11. Austr. bank. 86¹/₁₂.

Kurs lwowski.

Dnia 7. października.

W monecie konwencyjnej.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	26	5	30
Dukat cesarski	5	31	5	34
Półimperyal zł. rosyjski	9	31	9	34
Rubel sr. rosyjski	1	50 ¹ / ₂	1	51
Talar pruski	1	42	1	43
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	22	1	23
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	94	34	94	53
Galicyjskie listy zastawne w kasie Tow. Kredyt.	95	30	96	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 30. września.)

Amsterdam 163³/₅ p. 2. m. Augsburg 118 p. uso. Frankfurt 117³/₄ p. 3. m. Genua 136¹/₂ p. 2. m. Hamburg 174 p. 2. m. Liworno 115¹/₄ p. 2. m. Londyn 11.42 l. 3. m. Paryż 139 l. 2. m. Agio dukata ces. 23¹/₂. Napoleondor. 9.19. Szufryn. 16.10. Agio srebra 17¹/₂.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 5. października. Hr. Stadnicki Aleksander, z Kozieniec. — PP. Kormarnicki Bolesław, z Jaskowiec. — Padlewski Mikołaj, z Krakowa. — Lekczyński Jan, z Kołodrob. — Papara Stanisław, z Dolnieca.

Dnia 6. października. Hr. Dzieduszycki Aleksander, z Lachowiec. — PP. Hausner Otto, z Rejtawic. — Dobek Konstanty, Wolski Ignacy i Madejski Piotr, z Przemyśla. — Jędrzejewicz Sperat, z Glińska. — Przytyka Karol, z Turki.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 5. października. Hr. Starzyński Stanisław, do Derewni. — P. Stanek Józef, do Wiszenki.

Dnia 6. października. PP. Szawlowski Tytus, do Barysza. — Listowski Józef, do Gologór. — Brzeżany Maurycy, do Koneczak. — Obertyński Leopold, do Stronibab. — Papara Feliks, do Batiatycz.

Przegląd

spostrzeżeń meteorologicznych w miesiącu wrześniu.

Sredni stan barometru w tym miesiącu był = 28ⁿ 1^{'''} 3^{'''}, najwyższy = 28ⁿ 3^{'''} 6^{'''} przypadł 17go t. m.; najniższy = 27ⁿ 10^{'''} 5^{'''} dnia 30go. Ztąd okazuje się różnica między największym a najmniejszym naciskiem powietrza = 5ⁿ 1^{'''} wied. linie. Srednie ciepło było = 9,69^o R.; największe = 18,5^o dnia 25go; najmniejsze = 3° dnia 9go zrana; tak więc różnica między największym i najmniejszym ciepłem w tym miesiącu wynosi 15,5^o. Całkiem pogodnych dni liczono 0; półpogodnych 11, mglistych 19. Słońce jaśniało w 18 dniach, mgłę widziano także w 18 dniach. Deszcz padał 16 dni; 3 dni mało. Dnia 25go popołnoy burza, 26go wieczór błyskawica. Pierwsze czternaście dni miesiąca były chłodne, wilgotne i mgliste od 5go do 9go były szczyty najbliższych Karpat śniegiem pokryte. Druga połowa miesiąca była pomyślna dla vegetacyi i dla robót w polu. Panujący kierunek wiatrów: Połud.-wschod. — Wschod. — Półn.-wschodni i Zachodni.

Dr. Aleksander Zawadzki.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 5. i 6. października:

Pora	Barometr wmiarzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan tem- peratury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	27 10 7	+6 ^o	+ 6 ^o	połud.-wschodni	pochm.
2 god. zr.	27 10 7	+5,5 ^o	+ 4 ^o	wschodni	"
10 g. w.	27 10 8	+4 ^o		"	"
6 god. zr.	27 11 5	+4 ^o	+ 8,8 ^o	wschodni	" mgła
2 god. zr.	28 0 0	+8 ^o	+ 4 ^o	"	"
10 g. w.	28 0 0	+6,5 ^o		półn.-wschodni	"

TEATR.

Dziś: opera niem.: „Othello.”

Jutro: komedye niem.: „Capitain Charlott” i „Indienne und Zefirin.”

We środę: komedya polska: „Faustyn, Cesarz Hajtyjski.”

über die in der Provinz Galizien und der Bukowina im Militär-Jahre 1849 Geborenen und Gestorbenen.

9.

Landes - Haupt - Tabelle

über die in der Provinz Galizien und der Bukowina im Militär-Jahre 1849 Getrauten.

Kreis	Im Militär- Jahre 1848	Im Militär-Jahre 1849 abgetheilt nach																						Summe des Militär- Jahres 1849	Vergleich der Jahre		
		Religion								Stand			A l t e r												Im Jahre 1849	mehr weniger	
		Katholisch			Akkatholisch		Ber- misch	Grie- chisch nicht unirt	Jüdisch	Beide Theile ledig	Beide Theile verwit- wet	Ber- misch	Männlicher Seite						Weiblicher Seite								
		Rit. latini	Rit. graeci	arme- nisch	Augs- burger	Helve- tischer							bis 24	von 24 bis 30	von 30 bis 40	von 40 bis 50	von 50 bis 60	von 60 u. mehr	bis 20	von 20 bis 24	von 24 bis 30	von 30 bis 40	von 40 bis 50			von 50 u. mehr	
		Confession			J a h r e n								J a h r e n														
Hauptstadt Lemberg	620	339	68	3	24	—	9	—	64	369	39	99	66	173	165	62	36	5	80	111	160	110	37	9	507	—	113
Der übrige Kreis	1225	429	985	—	28	2	5	—	6	855	151	449	498	418	299	156	68	16	410	367	391	210	66	11	1455	230	—
Zusammen.....	1845	768	1053	3	52	2	14	—	70	1221	190	548	564	591	464	218	104	21	490	478	551	320	103	20	1962	117	—
Wadowice.....	4761	3629	—	—	16	—	10	—	7	1902	578	1182	914	1228	861	446	185	28	1043	882	967	542	186	42	3662	—	1099
Bochnia.....	3277	2157	—	—	—	—	5	—	—	1093	299	770	468	770	521	277	108	18	515	559	625	336	110	17	2162	—	1115
Sandec.....	3418	1892	386	—	18	—	—	—	12	1304	306	698	609	793	527	276	89	14	706	599	546	315	116	26	2308	—	1110
Jaslo.....	1713	2111	536	—	—	—	1	—	1	1359	410	880	688	819	585	369	148	40	858	655	579	380	147	30	2649	936	—
Tarnow.....	3540	3074	—	—	7	—	4	—	11	1589	476	1031	752	1034	666	426	155	63	882	783	714	474	201	42	3096	—	444
Rzeszow.....	3523	3411	141	—	2	—	3	—	2	2121	414	1024	1147	1044	744	424	157	43	1216	877	849	434	157	26	3559	36	—
Sanok.....	3867	1207	1699	—	29	—	2	—	1	1645	410	883	1003	802	623	363	122	25	1130	713	594	364	114	23	2938	—	929
Sambor.....	3487	487	2745	—	26	6	70	—	1	2055	389	891	1266	946	621	363	122	17	1360	809	645	354	142	25	3335	—	152
Przemysl.....	3222	804	2081	—	7	—	11	—	3	1768	263	875	943	877	624	350	95	17	937	787	644	423	102	13	2906	—	316
Zolkiew.....	2898	530	2304	—	7	—	4	—	7	2004	205	643	1202	753	549	281	61	6	1158	718	537	330	103	6	2852	—	46
Złoczow.....	2886	698	2205	—	26	2	8	—	9	2053	283	612	1116	903	576	259	72	22	1106	763	634	333	96	16	2948	62	—
Brzezan.....	2392	581	2200	—	—	—	8	—	5	1699	361	734	832	870	638	320	116	18	858	702	699	414	111	10	2794	402	—
Stryj.....	1309	238	2260	—	34	1	12	—	5	1684	251	615	904	835	442	255	90	24	1019	622	529	275	90	15	2550	1241	—
Stanislau.....	2847	463	2640	4	13	—	1	—	—	1918	362	841	1003	962	627	366	128	35	1200	762	643	353	135	28	3121	274	—
Kolomea.....	2727	241	2647	22	9	5	10	—	—	1927	303	704	1272	730	514	278	106	34	1228	856	493	246	87	24	2934	207	—
Tarnopol.....	2823	1047	1908	—	—	—	—	—	4	1704	456	799	1006	820	640	357	120	16	1145	672	635	373	120	14	2959	136	—
Czortkow.....	2787	653	2130	—	4	—	5	—	2	1635	456	703	848	855	613	335	123	20	1001	687	663	320	106	17	2794	7	—
Czernowitz.....	3533	397	197	20	16	4	96	3484	5	2794	465	960	1526	1316	802	421	121	33	1401	1368	867	417	135	31	4219	686	—
K. K. Militär.....	48	8	—	—	—	—	—	—	—	7	—	1	—	3	3	2	—	—	—	3	3	2	—	—	8	—	40
Summe.....	56903	24396	27132	49	266	20	264	3484	145	33485	6877	15394	18063	16951	11640	6386	2222	494	19253	14295	12417	7005	2316	425	55756	4104	5251
					55756						55756			55756						55756						1147	